

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIENI DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO
(EGZAMIN ADWOKACKI – 25 MARCA 2020 r.)

Zdaniem zespołu do przygotowania zadań na egzamin adwokacki, rozwiązanie zadania powinno polegać na przygotowaniu apelacji w imieniu powoda.

Przy rozwiązaniu zadania należy mieć na uwadze poniższe kwestie:

1. Zakres zaskarżenia i wartość przedmiotu zaskarżenia.

- 1) wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 2 marca 2020 r. wydany w sprawie o sygn. akt I C 650/19 należy zaskarżyć w całości;
- 2) wartość przedmiotu zaskarżenia należy oznaczyć na 33 220 zł.

2. Zarzuty stawiane rozstrzygnięciu.

Zdający powinien zarzucić:

- 1) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 417 k.c. w zw. z art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, poprzez ich niezastosowanie, a nadto wyrażenie przez Sąd pierwszej instancji błędnego poglądu prawnego, w świetle którego odpowiedzialność gminy za niedostarczenie lokalu socjalnego osobie uprawnionej ma charakter subsydiarny, co miałyby skutkować brakiem legitymacji procesowej biernej pozwanej gminy. Zgodnie z powołanymi powyżej przepisami, odpowiedzialność gminy z tytułu niedostarczenia lokalu socjalnego jest odpowiedzialnością pierwszorzędą (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 lipca 2016 r., I ACa 83/16), zaś adresatem roszczeń z tego tytułu w przedstawionym stanie faktycznym jest pozwana gmina. W konsekwencji, błędnie sąd pierwszej instancji uznał brak legitymacji biernej po stronie pozwanej gminy. Zauważyć należy również, że w ustalonym stanie faktycznym spełnione są wszystkie materialnoprawne przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej gminy, o których mowa w art. 417 k.c. w zw. z art. 18 ust. 5 ww. ustawy. Z tych przyczyn sąd naruszył wskazane przepisy poprzez ich niezastosowanie;
- 2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 229 § 1 k.c. poprzez jego zastosowanie, co skutkowało przyjęciem przez sąd pierwszej instancji, że roszczenie powoda dochodzone pozwem jest przedawnione.

Zgodnie z art. 229 § 1 k.c., roszczenie właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy przedawnia się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy. Zauważyć należy, że hipoteza tego przepisu nie obejmuje swym zakresem stanu

faktycznego będącego przedmiotem rozstrzygnięcia, a nadto roszczeniem procesowym nie jest roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy skierowane przeciwko samoistnemu posiadaczowi. Roszczenie dochodzone przez powoda, mające swe źródło w art. 417 k.c. w zw. z art. 18 ust. 5 ww. ustawy, jest roszczeniem odszkodowawczym, a w konsekwencji do oceny kwestii terminu jego przedawnienia ma zastosowanie art. 442¹ § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 maja 2016 r., VI ACa 623/15). W tej sytuacji oraz wobec tego, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy osoby zajmujące lokal bez tytułu prawnego są obowiązane do dnia opróżnienia lokalu co miesiąc uiszczać odszkodowanie, powód co miesiąc ponosił szkodę i co miesiąc dowiadywał się o szkodzie. Należy przyjąć, że roszczenie powoda zgłoszone w pozwie nie uległo przedawnieniu;

- 3) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 5 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie. Zasadniczą przyczyną naruszenia wskazanego przepisu jest brak powołania się przez pozwanego, jak również przez sąd pierwszej instancji, na konkretnie określoną zasadę współżycia społecznego. Sąd nie sprecyzował, jaka lub jakie zasady współżycia społecznego miały uzasadniać oddalenie powództwa z tej przyczyny. Okoliczności powołane przez sąd pierwszej instancji, w tym zakresie, nie pozwalają na uznanie ich za konkretnie wyartykułowane zasady współżycia społecznego;
- 4) sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych poczynionych przez sąd z treścią zabranego w sprawie materiału dowodowego, dotyczącą niewykazania przez powoda wysokości dochodzonego roszczenia, co nastąpiło wskutek naruszenia przepisu prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 229 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji nieustalenie, jako przyznanego przez pozwanego i niewymagającego dowodu, faktu w postaci wykazania wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia.

Uchybienie powyższemu przepisowi jest skutkiem jego niezastosowania przez sąd pierwszej instancji, w zakresie dotyczącym udowodnienia przez powoda wysokości dochodzonego roszczenia. Zauważyć należy, że pozwany ostatecznie na rozprawie przyznał fakt w postaci wysokości średniego czynszu najmu powierzchni mieszkalnej przedmiotowej nieruchomości, który mógłby być możliwy do uzyskania, gdyby przedmiotowa nieruchomość była przedmiotem umowy najmu na warunkach rynkowych. Konsekwencją takiego oświadczenia pozwanego jest zwolnienie powoda z obowiązku przeprowadzenia dowodu na okoliczność wysokości dochodzonego roszczenia, a także powinność przyjęcia przez sąd jako udowodnionego roszczenia powoda co do wysokości. Dodać należy, że przyznany fakt jest istotny dla rozstrzygnięcia sprawy, zaś samo

przyznanie dokonane przez pozwanego nie budzi wątpliwości, w tym w kontekście m.in. niosobowych źródeł dowodowych znajdujących się w aktach sprawy sądowej (np.: umowa najmu lokalu mieszkalnego, szczegółowe wyliczenie odszkodowania za okres od 1 sierpnia 2016 r. do 31 maja 2018 r.).

Na marginesie należy zauważyć, że odszkodowanie przysługujące właścicielowi na podstawie art. 18 ust. 5 ww. ustawy może obejmować opłaty związane z korzystaniem z lokalu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 12/12), jednakże wobec przyznania przez pozwanego faktu w postaci wysokości dochodzonego w procesie roszczenia, problem ten nie stanowi zasadniczego elementu zadania egzaminacyjnego.

Dodać także należy, że w ramach tego zarzutu apelacyjnego praca egzaminacyjna powinna uwzględniać wymogi zawarte w art. 368 § 1¹ k.p.c.

3. Wnioski apelacji.

Zdający winien wnosić o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie co do istoty sprawy i zasądzenie od pozwanej gminy na rzecz powoda 33 220 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 lipca 2019 r. (data wniesienia pozwu) do dnia zapłaty, a nadto o zasądzenie od pozwanej gminy na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu wg norm przepisanych, w tym zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego, za I i II instancję.

Na marginesie należy dodać, że pomimo oddalenia powództwa m.in. z uwagi na uwzględnienie zarzutu przedawnienia oraz zarzutu braku legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanej gminy, nie jest uzasadnione postawienie wniosku apelacyjnego o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez wzgląd na nierozpoznanie istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji, albowiem po pierwsze jest to uprawnienie sądu II instancji, zaś po wtóre sąd II instancji mając na uwadze stan sprawy i zebrany materiał dowodowy, a także przepis art. 229 k.p.c. może orzekać co do istoty sprawy. Nadto wniosek taki nie byłby w interesie reprezentowanej przez zdającego strony, narażając powoda na dodatkowe koszty ponownego rozpoznania sprawy w pierwszej instancji, konieczność dłuższego oczekiwania na rozstrzygnięcie sprawy, a w konsekwencji nienależyte zabezpieczenie interesu strony, którą zgodnie z treścią zadania reprezentuje zdający.